

GENERALFORSAMLING den 6/11 1999 i Odense

Styrkelse af samarbejdet mellem retterne og pressen
Konfliktråd

Forsøgsordning med behandling af kriminelle stofmisbrugere
som alternativ til frihedsstraf

Narkotikarådet - Skadesreduktion

Menneskerettigheder - Stærk stigning i antallet af sager for Den
Europæiske Menneskerettighedsdomstol

60. Beviser - Spørgsmål til myndigheder med anmodning om vurdering inden for straffelovens område - Lovligheden af politiets efterforskningskridt
61. Erstatning for privat frihedsberøvelse - Torterstatning forhøjet af Erstatningsnævnet
62. Tilregnelighed - Mentalobservation - Retslægerådet - Strafmåling - Manddrab
63. Erstatning for ulovlig anholdelse - Manglende påtalebegæring i sager med betinget offentlig påtale
64. Uagtsom manddrab - Tilregnelighed - Epileptisk anfald - Færdselsloven
65. Ulovlig tvang - Privat anholdelse - Uegentlig retsvildfarelse - Forsæt
66. Mentalundersøgelser - Brandstiftelse - Behandlingsdom
67. Dokumentfalsk - Falsk kørekort - Forsæt
68. Anke - Fristoverskridelse - Forkyndelse
69. Vold mod myndighedspersoner, der ikke er i tjeneste - Forsæt
70. Generhvervelse af førerretten
71. Røveri - Strafmåling - Strafnedsættelse ved samarbejde
72. Grov vold, men ikke drabsforsøg

Flygtningenævnets 7. beretning 1998

Københavns Politi - Ny hjemmeside

Højesterets Årsberetning 1998

Vilkårene i den retspolitiske debat etc.

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Postbox 1051
1007 København K
Telefon 3311 7522
Telefax 3332 4775

Landsforeningens bestyrelse:

Thomas Rørdam
formand, København

Bent Holmberg
næstformand, Aalborg

Michael Abel
Holbæk

Karen Marie Dyekjær
Esbjerg

Hanne Gullitz
Århus

Poul Jost Jensen
Glostrup

Mogens Juhl
Odense

Mette Lauritzen
København

Ansvarshavende redaktør:

Elsebeth Rasmussen

Oplagstal: 1060

Formandens adresse:

Postbox 9017, 1022 København K

Telefon 3312 4540
Fax 3393 4540

Vi bliver formentlig alle fra tid til anden belemret med forespørgsler om, vi vil have unge mennesker i praktik.

De unge lærer, at de skal kvittere for opholdet ved at sende en kopi af den fristil eller praktikrapport, som de efterfølgende skal skrive i deres skoleforløb.

Her er uddrag fra den seneste rapport midt inde i ugens forløb:

...." I dag så jeg, at en advokats liv ikke kun består af lutter spændende ting, men at en stor del af tiden går med at læse i bøger om gamle domme og love."

Under overskriften "Vurdering af praktikophold":

"Jeg kunne rigtig godt lide mit praktikophold. Det der gjorde mest indtryk på mig, var at de personer jeg var sammen med, havde nok tid til at forklare mig, hvad de lavede, hvad sagen de arbejdede på handlede om og ikke lod sig irritere, når jeg spurgte om noget.

Jeg synes at jeg lærte en hel masse om, hvad det vil sige at være advokat. Jeg lærte, hvor meget af en advokats tid (der) går med at læse i bøger, og at man aldrig er færdig med at lære som advokat.....

Jeg kunne rigtig godt lide at være i byretten og landsretten. Det var også sjovt bare at følge med i hvad advokaterne lavede, læse bøger eller domme. Den eneste rigtigt dårlige ting var, at det kun varede en uge!"

Ekstraordinær generalforsamling og kursus

Bestyrelsen har besluttet at afholde en ekstraordinær generalforsamling **lørdag den 6. november 1999** på Hotel H.C. Andersen (Radisson) i Odense med følgende program:

- kl. 10.00 Gorm Toftegaard Nielsen
Medvirken inden for erhvervsstrafferetten
- kl. 11.15 John Lundum
Equality of arms
- kl. 12.30 Frokost
- kl. 13.30 **Generalforsamling**
- kl. 16.00 Forventet mødeafslutning

Deltagelse i formiddagens kursus og frokosten kræver tilmelding til Mogens Juhl, Hunderupvej 59, 5000 Odense, fax 66 12 51 67.

Kursusafgift kr. 400 incl. frokost.

Deltagelse alene i generalforsamlingen kræver ikke tilmelding.

Forslag til vedtægtsændringer m.v. kommer ud med særskilt brev, men reservér allerede nu datoen.

Redaktøren beklager, at der i seneste hæfte var oplyst en forkert dato.

Styrkelse af samarbejdet mellem retterne og pressen

Ved lov nr. 362 af 2/6 1999 er vedtaget nogle ændringer af retsplejeloven med ovennævnte formål, nærmere § 28 - § 32 b og en ændret affattelse af § 41 a.

Det fremgår bl.a. af § 29 c, at afgørelse om dørlukning træffes ved kendelse, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, har

haft lejlighed til at udtale sig. Tilsvarende med hensyn til referatforbud, jfr. § 30 b, og navneforbud, jfr. § 31 a.

Med hensyn til navneforbud kommer nu til at gælde efter § 31, stk. 3, at retten ved afgørelsen skal tage hensyn til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning. Det taler endvidere imod nedlæggelse af navneforbud, såfremt sigtede (tiltalte) har indtaget en stilling, som i forhold til offentligheden er særlig betroet.

Afgørelse om navneforbud kan træffes i et retsmøde, der afholdes alene med henblik på at tage stilling til en anmodning om navneforbud, jfr. § 31 a.

Retten kan efter anmodning, herunder fra personer omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, eller af egen drift i en senere kendelse ophæve referat- eller navneforbud.

Efter § 32 vil det fortsat være forbudt at optage eller transmittere billeder og lyd, medmindre retten undtagelsesvist tillader dette.

Billedoptagelse i rettens bygninger er forbudt, med mindre rettens præsident eller den dommer, der varetager rettens administration, giver tilladelse dertil, jfr. § 32, stk. 3. Derimod bliver det tilladt at tegne, medmindre retten under særlige omstændigheder forbyder dette.

Redaktøren har set eksempler på, at fotografer som en gruppe sjakaler har kastet sig over tiltalte i forbindelse med, at tiltalte inde i en retsbygning er på vej mod retslokalet, eller TV-fotografer, der kom vadende ind i pausen under domsforhandlingen og legede det nysgerrige kamera. Lovændringen kan forhåbentlig bidrage til at afklare et tilsyneladende gråzoneområde.

Efter § 41 a får personer omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4, adgang til anklageskrift eller retsmødebegæring på rettens kontor og adgang til at få udleveret kopier, dog anonymiseret med hensyn til forurettedes eller vidners identitet.

*Det vil sige, at man som forsvarer nok skal være mere opmærksom på at rejse spørgsmålet om navneforbud **inden** domsforhandlingen i sager, hvor pressens interesse må forventes at blive påtrængende og krænkende for den tiltalte.*

Der bliver også mulighed for at gennemse retsbøger, når de er renskrevet, og sagen er endt, jfr. § 41 a, stk. 4, hvilket kan give overvejelser om i videre omfang at begære kendelser efter § 28 - 31, selv om pressen ikke er til stede i det pågældende retsmøde.

Journalister og tilhørere får adgang til at kære kendelser om dørlukning, jfr. § 393, stk. 2 og § 968, stk. 1, 1. pkt.

Loven træder i kraft 1/10 1999.

Konfliktråd

Det hjalp meget at se ham. Mine onde drømme forsvandt, og nu tør jeg gå ud og lege igen. Han så ikke farlig ud. Jeg er ikke bange mere, efter at jeg har snakket med ham. Jeg tror også, han blev flov over det, han havde gjort. (Offer)

Der pågår konfliktrådsforsøg i Glostrup, Roskilde og Ringsted politikredse. Iflg. Nyhedsbrev nr. 3 udgivet af Det Kriminalpræventive Råd (tlf. 3543 0103 + 20) har der fra de pågældende politikredse været indsendt ca. 100 konfliktrådsskemaer hver fra de tre politikredse, som har resulteret i 21 mæglinger; 10 i Glostrup, 7 i Roskilde, 3 i Ringsted, og 1 udenfor forsøgsområdet. I to domme fra Glostrup politikreds er straffene i voldssager gjort betingede h.h.v. uden og med samfundstjeneste. I den rent betingede dom er der henvist til mæglingen, i den anden er strafudmålingen efter en samlet vurdering.

Konfliktråd bør også bruges i andre sager end voldskriminalitet, f. eks. indbrud, butikstyveri, tasketyveri, brugstyveri, hærværk og andre egnede sager, f. eks. nabostridigheder. Kriterier for at behandle sager er bl.a., at gerningsmanden skal have tilstået, være over 15 år, begge parter skal have sagt ja til at deltage frivilligt, og de skal naturligvis møde personligt op.

Forsøget bliver løbende evalueret.

Også i forældremyndighedssager har der været gennemført et pilotprojekt i Københavns Statsamt.

Forsøgsordning med behandling af kriminelle stofmisbrugere som alternativ til frihedsstraf

I 1995 vedtog man på baggrund af en folketingsbeslutning en forsøgsordning i Fyns og Frederiksborg Amtskommuner.

En følgegruppe med repræsentanter for ministerier, Kriminalforsorg, anklagemyndighed og amtskommuner m.v. har fulgt ordningen og afgivet indstillinger undervejs. På baggrund heraf har Justitsministeriet og Socialministeriet besluttet at videreføre forsøget indtil udgangen af år 2000 med henblik på at udbygge erfaringsgrundlaget, inden der tages stilling til, om ordningen skal gøres permanent og landsdækkende.

Muligt vil man foretage en udvidelse af målgruppen og inddrage et yderligere amt i forsøget.

(Allerede inden man iværksatte ordningen, blev det i høringssvar påpeget, at de tidsgrænser, man havde sat, for at domfældte kunne falde ind under ordningen, ville betyde, at man kun fik yderst begrænset forsøgsmateriale at arbejde med.)

Det fremgår af redegørelsen på 134 sider udarbejdet af **Anette Storgaard**, der som forsker har været tilknyttet følgegruppen, at ved de tre års udløb var der optaget 63 (84% af det budgetterede) deltagere på Fyn og 20 (66% af det budgetterede) i Frederiksborg Amt, der dog i starten ikke havde alle kommuner med.

Forudsat at alle igangværende gennemfører, har Fyns Amt haft en gennemførelsesprocent på 32 og Frederiksborg Amt på 55. På Fyn startede man fra bunden, med hvad det medførte af indkøringsproblemer, bl.a. mellem amt og kommune. I Frederiksborg Amt var der i højere grad tale om at videreføre og udvide en allerede indarbejdet, velfungerende og velkvalificeret indsats (redegørelsen side 8).

Kun meget få er kommet igennem hele forløbet uden (flere eller ganske få) recidiv til nyt stofmisbrug. Alle bortvisninger er sket med denne begrundelse. Til gengæld er ingen recidiveret til ny registreret kriminalitet, mens de har været i forsøget (side 10).

Narkotikarådet - Skadesreduktion

Narkotikarådet har udgivet en rapport herom, idet skadesreduktionssynspunkter i stigende grad vinder frem som et element i narkotikapolitikken både på landsplan og på amtslig-/kommunalt plan.

En arbejdsgruppe bestående af forskere, læger, behandlere og en enkelt kriminalinspektør under deltagelse af centerleder Jørgen Jepsen og formand Jørgen Kjær fra Narkotikarådet kommer med deres bud i rapporten, der er på 80 sider.

Skadesreduktion defineres side 7 som udtryk for den målsætning, at man vil reducere skader som følge af stofmisbrug, også selvom det ikke lykkes at reducere brugen af stoffet.

Ud over at mindske skaderne for den enkelte stofmisbruger, vil der også være tale om at reducere skaderne for det omgivende samfund.

Blandt allerede igangværende projekter er udlevering af rene sprøjter og kanyler samt kondomer til narkoprostituerede. I fængslerne udleverer man rensesvæske (men konfigurerer fortsat sprøjter, som findes).

Enkelte steder i landet, bl.a. i "Reden" i København, giver man narkomaner mulighed for at fixe under ikke alt for stressende omstændigheder.

Der opregnes i øvrigt side 11 f en række af de eksisterende projekter, som nærmere beskrives de følgende sider. "Reden" er omtalt side 23. Der er også "Reder" i Odense og Århus.

Det er personalets erfaring, at politiets intensive jagt på kunderne i Halmtorvsmiljøet, der foregår efter politivedtægten, giver usikker prostitutions- og stofmisbrugsadfærd, side 25.

I andre projekter har man opsøgende gadeplansarbejde med 13-45 årige, der af forskellige årsager bruger eller misbruger forskellige former for euforiserende stoffer, side 31. Det er af gode grunde mest natarbejde.

Nogle deler kanyler ud, andre samler dem ind, f.eks. "sprøjteopsamlingspatruljen", side 4.

Politiet indgår også i skadesreduktionen ved at advare narkomaner, når et usædvanligt stærkt stof konstateres på markedet (bl.a. såkaldt "dræberheroin", ER).

Blandt yderligere projekter foreslås etableret en skadestue for stofmisbrugere, side 51, og et øget samarbejde mellem politi og sociale myndigheder i forbindelse med anholdelser og løsladelser.

Publikationen kan gratis rekvireres i Socialministeriets Lovekspedition, tlf. 33 92 93 26, fax 33 93 25 18.

Menneskerettigheder - Stærk stigning i antallet af sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har bl.a. til opgave at påtale lange ekspeditionstider hos de nationale domstole, jfr. artikel 6.

Ifølge en pressemeddelelse fra den 21/6 1999, som kan læses på Internettet www.dhcour.coe.fr/, er sagsantallet stærkt stigende.

For tiden har domstolen journaliseret 9.979 klager og yderligere 47.186 henvendelser, hvoraf ca. 1/3 forventes at blive til klagesager.

Topscoren med hensyn til journaliserede klager er Tyrkiet (2.115), Italien (1.472), Polen (943), Storbritannien (706) og Frankrig (667).

Selv om ændringen i sagsbehandlingen pr. 01.11.1998 skete med henblik på at klare en øget sagstilgang og nedbringe sagsbehandlingstiden, er domstolen under pres med antallet af de ovennævnte henvendelser. Der modtages dagligt ca. 700 breve og 200 udenlandske telefonopkald.

Arbejdspreset bliver ikke mindre, efterhånden som der kommer sager ind fra de lande, der de seneste år har ratificeret konventionen.

Præsidenten, Luzius Wildhaber, tilføjer:

“What can be done? There can be no doubt that the Council of Europe’s member States have en vital role to play. To reduce the Court’s workload, firm political commitment is needed to ensure the Convention is respected at national level. Governments, legislators and the judiciary in member States need to work together to enforce the Convention and all its articles and protocols, whether the right to life or freedom from torture or the right to a fair trial within a reasonable time”.

Beviser - Spørgsmål til myndigheder med anmodning om vurdering inden for straffelovens område - Lovligheden af politiets efterforskningskridt

Retsplejelovens § 746

Politiet bad Sundhedsstyrelsen om i "Plejebo-sagen" at vurdere, bl.a. om en beboer var hensat eller forladt i hjælpeløs tilstand og i bekræftende fald om nogen på plejehjemmet var ansvarlig herfor. Forsvareren protesterede i medfør af RPL § 746 og fik medhold heri, både i by- og landsret.

Ø.L. 13. afd. kære nr. S-1375-99, 26/5 1999

Den i Lf.Medd. 48/1999 refererede byretsafgørelse viser sig at være kæret til landsretten. Landsretten afsagde sålydende

K e n d e l s e:

“Det fremgår af lovbekendtgørelse nr. 215 af 9. april 1999 fra sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v. § 3, at sundhedsministeren og andre myndigheder har adgang til direkte rådgivning og anden bistand fra Sundhedsstyrelsen i sundhedsfaglige spørgsmål.

Således som spørgsmålene 2-4 og tildels spørgsmål 1 er formulerede, findes disse ikke alene at indebære, at Sundhedsstyrelsen skal foretage en sundhedsfaglig vurdering af de pågældendes adfærd, men tillige, at Sundhedsstyrelsen skal foretage en egentlig juridisk vurdering af, om konkrete bestemmelser i straffeloven er overtrådt.

Med disse bemærkninger tiltræder landsretten, at de i retsbogsudskrift af 6. april 1999 fra Københavns Byret formulerede spørgsmål ikke kan tillades stillet Sundhedsstyrelsen i den foreliggende udformning, hvorfor

b e s t e m m e s

Den påkærede kendelse stadfæstes.”

Erstatning for privat frihedsberøvelse - Torterstatning forhøjet af Erstatningsnævnet

Lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser § 11a, stk. 3

Erstatningssøgende fik ved byretsdom tilkendt 60.000 kr. i torterstatning for langvarig frihedsberøvelse. Erstatningsnævnet tilkendte hende yderligere 100.000 kr. i tort, da hun under frihedsberøvelsen i udlandet havde været underkastet en tvungen abort.

Nævnet vedr. erstatning til ofre for forbrydelser, N.j.nr. 1848/97, 19/8 1997

Advokat for erstatningssøgende E henvendte sig til nævnet den 23/7 1997 om erstatning, efter at hans klient ved byretsdom af 27/6 1997 var blevet tilkendt 60.000 kr. i tort efter at være blevet bortført af sin familie den 22/6 1996 og ført til Jugoslavien, hvor der på en privat klinik og senere på et hospital blev foretaget tvangsindgreb for at få afbrudt et svangerskab. På det danske politis foranledning kom E tilbage til Danmark den 1/8 1996. Indgrebet var blevet foretaget mere end 5 måneder henne i svangerskabet.

E var et år efter hændelsen ikke kommet i arbejde igen, men levede af offentlig hjælp og gik til læge- og psykologbehandling.

Erstatningen for frihedsberøvelsen var beregnet med udgangspunkt i Rigsadvokatens takster med tillæg af 100%, hvilket gav 55.600 kr.

Psykologen skrev, at E havde haft stort behov for at arbejde med de særdeles traumatiserende oplevelser i forbindelse med bortførelsen og tvangsaborten. Det var aktualiseret af retssagen året efter, og at hun nu påny var gravid i 5. måned.

Hun var også bange for, at nogen fra hendes familie skulle finde hende og hævne sig, derfor levede hun konstant skjult for **alle** (udhævet her) i familien.

Der var ikke af statsadvokaten rejst tiltale for det tvungne abortindgreb - alene den langvarige frihedsberøvelse.

Nævnet svarede:

“Nævnet har som bestemt ved Roskilde rets dom af 27. juni 1997 tilkendt Deres klient 60.000 kr. i godtgørelse for tort som følge af frihedsberøvelsen.

Endvidere har nævnet som følge af det tvungne abortindgreb, som Deres klient har været udsat for, tilkendt Deres klient 1.500 kr. i godtgørelse for svie og smerte og 100.000 kr. i godtgørelse for tort.

Beløbet 161.500 kr. vil med tillæg af sædvanlig procesrente af 1.500 kr. fra den 22. juni 1996 og af 60.000 kr. fra den 24. juni 1997 blive sendt til Dem fra politimesteren i Roskilde. Pengene vil blive sendt i løbet af ca. 14 dage.”

- 00000 -

Sagen verserer stadig mod et enkelt familiemedlem, der gennem længere tid har opholdt sig i udlandet, men nu er anholdt.

Advokaten tilføjer:

“Erstatningsbeløbet blev udbetalt af politiet den 29/9 1997, og man må sige, at behandlingen, i hvert fald i Erstatningsnævnet, var prisværdig hurtig.”

Landsforeningens Meddelelse 62/1999

Tilregnelighed - Mentalobservation - Retslægerådet - Strafudmåling - Manddrab

Straffelovens § 16, § 69 og § 237

En udlænding P var bl.a. tiltalt for manddrab, hvor to personer blev dræbt og en forsøgt dræbt. Han blev undergivet ambulant mentalobservation. Erklæringen blev forelagt Retslægerådet, der tiltrådte, at P var omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, og anbefalede dom til anbringelse i psykiatrisk hospital, nærmere betegnet Sikringsanstalten.

P forklarede herefter i retten, at han havde simuleret under undersøgelsen, og blev herefter undergivet ny mentalobservation, denne gang under indlæggelse på Sikringsanstalten.

Her fandt man ham hverken sindssyg eller åndssvag, men havende vanskeligt ved at beherske aggressive impulser og derfor omfattet af straffelovens § 69. Retslægerådet fandt ham karakterafvigende med dårlig affektforvaltning, nu næppe omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, men under alle omstændigheder § 69, stk. 1, og fandt ikke anbringelse mere formålstjenlig end straf.

Byretten idømte herefter 16 års fængsel. Anklagemyndigheden ankede til skærpelse, og landsretten ændrede dommen til livsvarigt fængsel under hensyn til forbrydelsens karakter og grovhed - herunder den kynisme, P havde udvist under de to drab og det ene drabsforsøg med alvorlig personskade til følge.

Ø.L. 5. afd. a.s. S-4745-98, 18/6 1999

P på 22 år var i december 1998 under en tilståelsessag tiltalt for et røveri i et større firma, hvor han med en medgerningsmand ved trussel med gaspistoler samt et slag i hovedet tvang personalet til at udlevere sig 327.000 kr. i kontanter og checks.

I forhold 2 manddrab og forsøg herpå ved i juli 1997 i en lejlighed med pistolskud at have dræbt to mænd og forsøgt at dræbe en kvinde.

Derudover var der en almindelig voldssag, en sag med vold mod en fængselsbetjent, slag med jernrør og omfattende hærværk i fængslet.

P var i 1992 straffet for bl.a. § 266, § 244 og § 245 med betinget dom uden straffastsettelse og senere samme år med fængsel i 8 måneder for bl.a. § 244 og § 245.

Efter to mindre domme i 1993 og 1994 påny for bl.a. vold efter § 244 i 1995 med 60 dages fængsel.

Seneste dom var fra januar 1997, fængsel i 60 dage for berigelseskriminalitet, dokumentfalsk og falsk anmeldelse.

Vedrørende kvinden, der blev ramt af skud, var det oplyst, at der ved CT-scanning blev fundet flere projektilstykker og svær læsion af hele venstre hjernehalvdel.

P blev i første omgang mentalundersøgt ambulantly på Retspsykiatrisk Klinik i København, der konkluderede:

“Observanden er herefter sindssyg, og det må antages med overvejende sandsynlighed, at han var sindssyg på tidspunkterne for de påsigtede forhold. Han er formentlig primært normalt begavet. Observandens oplysninger har været modstridende, for så vidt angår, om han var påvirket af rusmidler på tidspunkterne for de påsigtede forhold, men der er ikke holdepunkter for at antage, at en patologisk rustilstand har foreligget.

Observanden har igennem nogle år været hallucineret især på hørelsen, og det tidligere misbrug af psykoaktive stoffer og lægemidler må anses som symptomatisk. Han har siden starten af puberteten udvist udtalte adfærdsmæssige forstyrrelser i takt med en omsiggribende og stadig alvorligere kriminalitet. Den psykologiske undersøgelse har vist tegn på begyndende skizofreni, og hans markante karakterafvigende træk og udtalte impulsdrivne adfærd kan ses i lyset heraf. Klinisk kan man få mistanke om paranoid forarbejdning.

Observanden findes omfattet af straffelovens § 16, stk. 1. Der må antages at bestå en formentlig nærliggende, men især af hans psykiske tilstand afhængig risiko for fremtidig kriminalitet, ligeså som de nu påsigtede forhold. Som mest formålstjenlig foranstaltning til imødegåelse af denne risiko skal man jf. straffelovens § 68, 2. pkt., såfremt han findes skyldig, anbefale dom til anbringelse i psykiatrisk hospital. På grund af observandens grænseløse affektspænding og til tider betydelige voldelige adfærd, vil man anbefale anbringelse på Sikringsafdelingen ved Nykøbing Sjælland.”

Retslægerådet tiltrådte den retspsykiatriske erklærings konklusion om, at P var omfattet af § 16, stk. 1, og anbefalede dom til anbringelse i psykiatrisk hospital, og på grund af affektspændingen og den voldelige adfærd anbefalede Sikringsanstalten.

P forklarede herefter i retten, at han havde simuleret under undersøgelsen, hvorefter han blev mentalundersøgt under indlæggelse på Sikringsanstalten, der i juli 1998 udtalte:

“Observanden er ikke åndssvag, men dårligt begavet, muligvis placerer han sig i området mellem normal og sinke. Han er ej heller sindssyg. Han var utvivlsomt på tidspunktet for den påsigtede kriminalitet påvirket af euforiserende stoffer, men der er intet der taler for, at han skulle have befundet sig i en såkaldt abnorm rustilstand. En allerede eksisterende vanskelighed ved at beherske aggressive impulser er utvivlsomt blevet forstærket af beruselsen. Observanden må antages at tilhøre den personkreds, der omfattes af straffelovens § 69, men såfremt han kendes skyldig, kan jeg ikke pege på sanktioner efter samme lovs § 68 som mere hensigtsmæssige end forskyldt straf. Da observanden imidlertid blandt andet på grund af sin dårlige begavelse må anses for at være en forholdsvis “svag kriminel” kunne det muligvis være hensigtsmæssigt, at han blev anbragt i Anstalten ved Herstedvester i begyndelsen af afsoningsforløbet muligvis under hele afsoningen.”

Retslægerådet udtalte nu kort efter:

“Ved den aktuelle observation, der baserer sig på 3 måneders indlæggelse findes han uændret præget af karakterafvigende træk, hæmmet impulsstyring og dårlig affekt-

forvaltning. En psykologisk testning viser moderat bedring af det intellektuelle funktionsniveau samt en fortsat garderet holdning forenelig med skizotypisk sindslidelse (ikke-sindssygelig tilstand beslægtet med skizofreni). Med hensyn til intellektuelt funktionsniveau placeres han lavt i normalområdet, om end denne vurdering, som følge af sprogvanskeligheder, er forbundet med en vis usikkerhed. Ved samtaler tager han nu afstand fra hørelsesshallucinationer og angiver, at han har simuleret. I sin adfærd i afdelingen fremtræder han ikke hørelsesshallucineret, ej heller præget af bizar adfærd. Den følelsesmæssige kontaktforstyrrelse vurderes mere sandsynligt at være betinget af karakterafvigende træk end af evt. begyndende skizofreni.

På tidspunktet for det påsigtede var han sandsynligvis påvirket af euforiserende stoffer, men der er ikke holdepunkter for, at han har befundet sig i en heraf fremkaldt abnorm rustilstand.

Retslægerådet finder herefter, at P næppe er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1, men under alle omstændigheder af straffelovens § 69, stk. 1. Retslægerådet finder imidlertid ikke, at foranstaltninger efter samme lovs § 68, 2. pkt., er mere formålstjenlige end straf. I lyset af hans personlighedsmæssige egenart, skal det anbefales, at evt. afsoning påbegyndes i Anstalten ved Herstedvester.”

P fastholdt under domsforhandlingen, at han ikke var påvirket af rusmidler på gerningstidspunktet.

Retten fandt P skyldig efter anklageskriftet og lagde til grund, at han havde befundet sig i en tilstand som omhandlet i straffelovens § 69, stk. 1. Der kunne ikke peges på foranstaltninger mere formålstjenlige end straf, og denne blev fastsat til fængsel i 16 år.

Retten bemærkede:

“Ved straffens udmåling henses på den ene side til forbrydelsens overordentlig grove karakter og den kynisme, tiltalte har udvist i forbindelse med forbrydelsen. På den anden side må det efter tiltaltes forklaring lægges til grund, at han ikke indfandt sig med det formål at dræbe H, men at tiltalte var af den opfattelse, at afdøde H havde forholdt tiltalte en del af provenuet fra et røveri, som de sammen 3 dage forinden havde begået, og at tiltalte ville have en klarhed over dette og medførte revolveren for at true H til at tale sandhed. Det må videre efter tiltaltes forklaring lægges til grund, at tiltalte efter at have dræbt H forsøgte at dræbe K og dræbte D for at undgå at blive afsløret.”

T blev udvist for bestandig, uagtet han havde opholdt sig i Danmark siden 1985 og havde forældre og storebror her samt kæresteforhold og et 2-årigt barn. Han opholdt sig hos den tilbageværende familie i Polen den første tid efter drabet.

Anklagemyndigheden ankede med påstand om skærpelse, således at P blev idømt fængsel på livstid. P påstod formildelse, men accepterede påstanden om udvisning.

Landsretten bemærkede kort:

“Under hensyn til forbrydelsens karakter og grovhed - herunder den kynisme, tiltalte har udvist under de to drab og det ene drabsforsøg med alvorlig personskade til følge - fastsættes straffen til fængsel på livstid.

I øvrigt stadfæstes dommen.”

- oo0oo -

Det fremgik af den første mentalobservation, at P havde haft en yderst problematisk opvækst i Danmark, hvortil han kom 2 år senere end resten af familien, herunder med anbringelser på specialskoler, skibsprojekter og lukkede ungdomsinstitutioner. Han havde en enkelt gang været kortvarigt indlagt som følge af indtagelse af sovemedicin i selvmordsøjemed.

Han forklarede under efterforskningen om drabet, at H var medgerningsmand til røveriet. Han havde efterfølgende opsøgt H, fordi han var blevet snydt ved fordeling af udbyttet. Da H indrømmede dette, skød han ham. Han prøvede at få ud af kæresten K, hvor pengene var gemt. Han skød hende, inden hun nåede at give ham pengene, fordi hun var skyldig, og han var i panik. Den tredje person i lejligheden hørte hans navn. Lige meget hvem, der havde været i lejligheden, ville P skyde dem i ophidselse.

Han forklarede supplerende under den første mentalundersøgelse, at han hørte en stemme, der opfordrede ham til at skyde venen H. Han var ikke rigtig klar over, hvad han havde gjort. Det var, som om det var en anden person, der havde gjort det, selv om han godt var klar over, hvad der var sket.

Røveriet var ikke begået under indflydelse af stemmer, men udelukkende fordi han manglede penge.

Under varetægtsfængslingen i Vestre Fængsel havde han fremsat selvmordstrusler, hvilket han senere benægtede. Over for den psykiatriske konsulent havde han givet udtryk for at høre stemmer. Konklusionen var dog, at han ikke var hallucineret i

egentlig forstand og næppe frembød psykopatologi i det hele og heller ikke syntes subjektivt lidende.

P's kæreste havde derimod oplyst, at P over for hende havde givet udtryk for, at han under drabene havde hørt stemmer "inden i".

P opfattede sig selv som en god person, en ikke voldelig mand, der hverken provokerede eller generede nogen. Konfronteret med sin faktiske løbebane svarede han, at det havde med "stemmen" at gøre. (Hvilket han så redegjorde for i det følgende).

Under varetægtsfængslingen havde han overfaldet en fængselsbetjent og flygtet op på fængselsmuren sammen med en medindsat. "Senere lod det til, at observanden havde taget den medindsatte som gidsel, og han krævede en pizza for at frigive vedkommende." Dette fik han, hvorefter han overgav sig og blev flyttet til et andet fængsel.

Den psykologiske testning konkluderede, at testmaterialet var relativt spinkelt og ikke helt entydigt, men efter en samlet vurdering opfattedes P som begyndende skizofren.

Under den kliniske observation havde P ikke virket hallucineret og var heller ikke fremkommet med sikre paranoide ideer, "men han har været klart påvirket under omtalen af de hallucinatoriske oplevelser, hvorunder han er blevet grådlig i et tilfælde."

Efter afsluttet mentalobservation gav P som nævnt udtryk for, at han havde simuleret. På daværende tidspunkt havde han ment, at han "ville slippe billigere". Senere fik han den opfattelse, at han, hvis han fik en psykiatrisk foranstaltning, ville "være spærret inde resten af sit liv".

Under den næste mentalobservation indrømmede han, at han havde bedt sin daværende kæreste om at bekræfte hans udtalelser med henblik på hallucinationerne.

Personalet i Sikringsanstalten fandt ikke under indlæggelsen noget påfaldende. P havde været grænseoverskridende og provokerende både over for personale og medpatienter, og han havde meget svært ved at styre sit temperament, hvorfor hans fællesskab måtte begrænses.

Samme psykolog som sidst testede ham påny og fandt det sandsynligt, at der var tale om en skizotypisk sindslidelse, bl.a. på grund af at produktiviteten i prøverne fortsat var ganske lav.

P oplyste over for psykiateren, at han anden gang havde gjort sig umage for netop kun at sige det, han så i testen. Første gang havde han gjort sig umage for at se lidt ekstra for om muligt at blive bedømt som værende sindssyg.

Landsforeningens Meddelelse 63/1999

Erstatning for ulovlig anholdelse - Manglende påtalebegæring i sager med betinget offentlig påtale

RPL § 720, § 755 og § 1018 a

Ulønnet journalist, kameramand og lydmand på TV-Stop anholdt i forbindelse med en aktion mod Indenrigsministeriet, hvor demonstranter var trængt ind. Ministeriet havde endnu ikke taget stilling til, om man ønskede forholdet påtalt. Anholdelsen var sket for at sikre de pågældendes identitet, men politiet havde ikke før anholdelsen af de tre erstatningssøgende bedt dem om at identificere sig. Anholdelsen ulovlig, da det ikke var godtgjort, at frihedsberøvelse var påkrævet. Almindelig takstmæssig erstatning.

Københavns Byrets 10. afd. nr. 29506/98, 11/5 1999

A, B og C begærede erstatning i anledning af, at de i januar 1998 kl. 12.38 blev anholdt og var frihedsberøvet, indtil de blev løsladt samme dag 15.08 til 15.17 sigtet for husfredskrænkelse.

Påtalen var opgivet i april. De erstatningssøgende fremsatte krav om takstmæssig erstatning med sædvanlig procesrente.

Resten er citat af dommen:

“Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om frifindelse. Anklagemyndigheden har ikke bestridt kravets størrelse, men har gjort gældende, at anholdelserne var lovlige, og at de erstatningssøgende har udvist egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3.

De erstatningssøgende har nedlagt påstand om, at de hver tilkendes takstmæssig erstatning på 1.600 kr. med renter fra den 28. maj 1998. Til støtte for deres påstand har de gjort gældende, at de ikke har skaffet sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted, idet de alene har opholdt sig i Indenrigsministeriets ganglokaler. Endvidere kan deres adfærd ikke karakteriseres som uberettiget, da de var til stede i egenskab af TV-folk. De erstatningssøgende har yderligere gjort gældende, at anholdelserne var ulovlige,

idet de pågældendes identitet kunne være søgt fastlagt på en for dem mindre indgribende måde, ligesom indgrebet ikke står i forhold til den retsfølge, som ville have kunnet komme på tale, såfremt Indenrigsministeriet måtte have ønsket at påtale forholdet, og de erstatningssøgende måtte være blevet fundet skyldige. Endelig har de erstatningssøgende afvist at have udvist egen skyld, som kan berettigede anholdelse med henblik på sikring af deres identitet.

Der er under sagen afgivet forklaring af de erstatningssøgende samt af vidnerne vicepolitikommissær N, politiassistent P, vagt i Indenrigsministeriet L, forvalter i Indenrigsministeriet H og vagt i Indenrigsministeriet E. Forklaringerne er gengivet i retsbogen.

Der er endvidere dokumenteret fra Statsadvokaten for Københavns afgørelse af 3. september 1998, den beskikkede forsvarer, advokat R's skrivelse af 14. september 1998, Rigsadvokatens afgørelse af 20. november 1998 samt sagens bilag 10, politirapport af 20. januar 1998 vedrørende telefonsamtaler med Indenrigsministeriets ministersekretær S angående spørgsmålet om, hvorvidt ministeriet ønskede forholdet påtalt.

Domsmandsrettens bemærkninger:

På grundlag af de erstatningssøgendes forklaringer og de forklaringer, som er afgivet af vidnerne vicepolitikommissær N og politiassistent P, lægger retten til grund, at de tre erstatningssøgende - der på det pågældende tidspunkt arbejdede som henholdsvis ulønnet journalist, kameramand og lydmand på TV-Stop, og som bar almindeligt arbejdstøj - blev anholdt i Indenrigsministeriets gård, efter at de udklædte aktivister var blevet anholdt oppe på Indenrigsministeriets gang og var blevet anbragt i transportvogne.

Efter bevisførelsen lægges det endvidere til grund, at Indenrigsministeriet på dette tidspunkt endnu ikke havde taget stilling til, om man ønskede forholdet påtalt, og at anholdelsen af de tre erstatningssøgende skete for at sikre sig de pågældendes identitet med henblik på eventuel strafferetlig forfølgning, men at politiet ikke før anholdelsen af de tre erstatningssøgende havde bedt dem om at identificere sig, jf. retsplejelovens § 750.

Under disse omstændigheder finder retten, at anholdelserne ikke har været lovlige, da det ikke er godtgjort, at frihedsberøvelse var påkrævet, jf. retsplejelovens § 755, stk. 1, sammenholdt med stk. 4, og § 720, stk. 3.

Som følge af det anførte tages erstatningspåstanden i medfør af retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, til følge.”

De erstatningssøgende fik herefter hver 1.600 kr. med renter. Salær til advokaten, 7.500 kr. + moms blev afholdt af det offentlige.

Landsforeningens Meddelelse 64/1999

Uagtsomt manddrab - Tilregnelser - Epileptisk anfald - Færdselsloven

Straffelovens § 241, færdselslovens §§ 3 og 4

T kørte som følge af epileptisk anfald over i den modsatte kørebane med den følge, at føreren og passageren i den modkørende bil blev dræbt. Frifundet både for overtrædelse af straffeloven og færdselsloven.

Retten i Frederikssund SS 1176/98, 4/5 1999

T på 51 år var tiltalt for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 samt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1 og § 4, stk. 1, ved i oktober 1998 at have ført personbil uden at optræde hensynsfuldt, udvise fornøden agtpågivenhed og på særlig hensynsløs måde, idet han overskred den på stedet værende spærrelinie, kørte over i den modsatte kørebaneland og frontalt påkørte en modkørende personbil, hvorved dennes fører A og forsædepassager B tilføjedes sådanne kvæstelser, at de begge afgik ved døden.

Der var påstand om frihedsstraf og ubetinget frakendelse. T nægtede sig skyldig. Resten er citat af dommen.

“Der er under sagen afgivet forklaring af tiltalte og vidneforklaring af V og af W. Herom henvises til retsbogen.

Der har været fremlagt rids, fotomappe, erklæringer af 6. november 1998 fra retskemisk afdeling, Retsmedicinsk Institut, samt erklæringer af 19. marts 1999 fra OK-ambulatoriet og af 3. maj 1999 fra Hillerød Sygehus med vedlagt journaludskrift. Ifølge et notat den 7. april 1999 kan “det absolut ikke udelukkes, at episoden i oktober 1998 var af epileptisk natur.”

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Rettens bemærkninger:

Retten lægger til grund for afgørelsen, at tiltalte forud for sammenstødet har kørt med normal hastighed, og at der ikke havde været noget påfaldende ved hans dags forløb. I den højregående kurve passerede han vejens midte og fortsatte ind imod en modkørende bil, som han stødte sammen med. Nogen egentlig forklaring på, hvorfor tiltalte - i stedet for at følge vejens kurve - fortsatte ligeud over i banen for modkørende færdsel foreligger ikke.

Retten lægger videre til grund, at tiltalte led af epilepsi og var under medicinbehandling for denne sygdom. Han havde været anfaldsfri fra barndommen frem til 1995, og påny derefter.

Retten finder på dette grundlag, herunder det i journaludskriften anførte, ikke at kunne udelukke, at det er et epileptisk anfald, der har forårsaget, at tiltalte kørte over i den anden kørebanelanddel. Et sådant anfald fremtræder som en nærliggende forklaring på det skete. Retten finder ej heller at kunne udelukke, at et anfald er indtrådt så pludseligt, at tiltalte ikke har haft mulighed for at trække ind i vejsiden og standse. Det findes ikke at kunne bebrejdes tiltalte, at han har ført bil, uanset han var under medicinbehandling imod sygdommen.

Retten finder det herefter ikke med fornøden sikkerhed godtgjort, at tiltalte har udvist en sådan grad af mangel på agtpågivenhed, at han kan straffes for overtrædelse af de citerede bestemmelser i færdselsloven og straffeloven. Han frifindes derfor.”

Landsforeningens Meddelelse 65/1999

Ulovlig tvang - Privat anholdelse - Uegentlig retsvildfarelse - Forsæt

Straffelovens § 260

T, indehaver af et en-mands inkassobureau, havde, efter at have opsporet en debitor, belagt denne med håndjern og overgivet ham til politiet, hvor han var søgt. Frifindelse på grund af uegentlig retsvildfarelse med hensyn til ulovlig tvang.

Københavns Byrets 25. afd. nr. 24086/98, 18/2 1999

T på 20 år var tiltalt efter straffelovens § 260, nr. 1, ved med vold at have tvunget A til at følge med sig fra en lejlighed til Københavns Politi, idet T tilkendegav A, at han var eftersøgt til betaling af leje for en videomaskine, og at A var anholdt, hvorefter T ilagde ham håndjern og førte ham i en taxa til politiet, hvor T overgav A til politiet.

I forhold 2 var der et erkendt forhold af forsøg på bedrageri, idet T ved en anden lejlighed havde hævdet at være lektor på Århus Universitet ved udbydelse af et kursus, hvor han havde betinget sig et honorar på 2.200 kr.

Forsvareren gjorde vedr. forhold 1 gældende, at T befandt sig i en uegentlig retsvildfarelse om rækkevidden af anvendelsen af retsplejelovens § 755, stk. 2's bestemmelse om civil anholdelse.

T var ustraffet.

Byretten bemærkede:

“En enig domsmandsret fandt, at tiltalte ved at belægge forurettede med håndjern har udøvet vold mod forurettede, hvorefter forurettede måtte tåle at blive indbragt til politiet, hvorfor tiltalte findes skyldig i overensstemmelse med anklageskriftet.

Idet det lægges til grund, at tiltalte ikke forsøgte at opnå nogen fordele ved den ulovlige tvang, men direkte indbragte forurettede til politiet, og idet det lægges til grund, at tiltalte havde fået oplyst, at forurettede var eftersøgt, findes det efter det foreliggende bevist, at tiltalte troede, at han foretog en lovlig handling. Da betingelserne for civilpågribelsen ikke var opfyldt, og da tiltalte således ikke havde det fornødne forsæt og var i en uegentlig retsvildfarelse om rækkevidden af bestemmelserne i retsplejelovens § 755, stk. 2 om civilpågribelse, frifindes tiltalte.”

For bedrageriet fik han på grund af den ringe værdi 6 dagbøder á 350 kr., og forsvarersalæret blev afholdt af det offentlige.

Landsforeningens Meddelelse 66/1999

Mentalundersøgelser - Brandstiftelse - Behandlingsdom

Straffelovens § 68 og § 181, retsplejelovens § 809

Sagen indeholder ingen større juridiske problemer, men medtages i indsamlingen af sager, hvor det tager vel lang tid at få gennemført en mentalundersøgelse.

Københavns Byrets 16. afd. nr. 29865/98, 1/2 1999

T på 38 år blev varetægtsfængslet den 27/9 1998, nu for anden gang sigtet for at have forvoldt ildebrand i et lystfartøj. Kort efter fængslingen foranledigede fængslet ham overført til psykiatrisk hospital, og da forsvareren efterfølgende erfarede dette, foranledigede hun, at der blev afsagt kendelse om mentalundersøgelse den 9/10 1998. I

den følgende tid var T frem og tilbage mellem den psykiatriske afdeling og Vestre Fængsels Hospital. Da han kunne overtales til frivilligt at tage medicin og foretrak fængslet, endte det med, at han blev dér den største del af tiden.

Men tiden blev lang. Mentalundersøgelsen skulle foretages på Retspsykiatrisk Klinik, og lægerne besluttede, at T skulle scannes. Der var imidlertid ventetid på at komme til scanning - som skulle foretages på Rigshospitalet - så mentalundersøgelsen, for hvilken der blev rykket nogle gange, var først færdig den 28/1 1999, 4 dage før domsforhandlingen, eller efter 110 dage.

T blev på grund af beviserne frifundet i det første forhold af forsætlig brandstiftelse, idet det var for uklart, hvorledes branden var opstået. Da T efter sin forklaring imidlertid kunne have "pillet ved" en nødraket, blev han dømt efter straffelovens § 182 om uagtsom brandstiftelse. I det andet tilfælde viste de tekniske undersøgelser, at der måtte være hældt benzin ud af en dunk i vandet omkring båden, hvor T blev antruffet alene. Retten domfældte her for forsætlig brandstiftelse.

T blev herudover dømt for nogle mindre forhold af berigelseskriminalitet, og retten henførte T efter straffelovens § 16 som utilregnelig på grund af sindssygdom og idømte ham en behandlingsdom efter straffelovens § 68.

Landsforeningens Meddelelse 67/1999

Dokumentfalsk - Falsk kørekort - Forsæt

Straffelovens § 171

Frifundet for dokumentfalsk ved indlevering af falsk kørekort til ombytning. Særlig under hensyn til, at T havde et andet - ægte - udenlandsk kørekort, fandt landsretten det betænkeligt at anse det for godtgjort, at T ved indleveringen af det første kørekort til politiet måtte være klar over, at det var falsk.

Ø.L. 12. afd. a.s. S-1762-98, 16/12 1998

T på 55 år var tiltalt for dokumentfalsk efter straffelovens § 171 ved at have indleveret et falsk libanesisk kørekort ved ansøgning om ombytning til et tilsvarende dansk.

T nægtede sig skyldig. Han var ustraffet.

En kriminalassistent fra Teknisk Afdeling afgav vidneforklaring.

Byretten udtalte:

“Efter vidnets forklaring sammenholdt med den kriminaltekniske erklæring om forskellen mellem et ægte libanesisk kørekort og det kørekort, som tiltalte gjorde brug af den 13. juni 1997 på nævnte kørekortkontor, har retten fundet det godtgjort, at tiltalte har gjort brug af et falsk kørekort. Yderligere lægges det til grund, at kørekortet for en lægmand ikke umiddelbart fremtræder forfalsket.

Tiltaltes forklaring om, at han i 1981 ved ombytning havde fået kørekortet udleveret af de officielle libanesiske myndigheder, tilsidesættes som utroværdig særligt henset til vidnets forklaring om, at Libanon i hvert fald fra 1980 frem til 1991 har benyttet kørekort svarende til det ægte kørekort, der er omtalt og vist i den kriminaltekniske erklæring.

Det findes ubetænkeligt at anse det for godtgjort, at tiltalte med det fornødne forsæt har gjort sig skyldig efter anklageskriftet.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 172, stk. 1, jf. § 171, til fængsel i 40 dage.”

T ankede til frifindelse, subsidiært formildelse, navnlig med henblik på en betinget dom. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.

Af en erklæring indhentet under ankesagen fremgik:

“...at pågældende den 13. juni 1997 indgav ansøgning om ombytning af libanesisk kørekort til dansk kørekort. Dette libanesiske kørekort blev sammen med en oversættelse sendt til kriminalteknisk afdeling med henblik på undersøgelse af ægtheden.

Undersøgelsen viste, at det libanesiske kørekort var falsk.

...

Pågældende rettede den 7. august 1997 påny henvendelse til Københavns Politi, Kørekortkontoret, Hambrosgade 13, idet han ønskede at ombytte et iransk kørekort til et dansk kørekort, han blev informeret om, at det iranske kørekort først skulle sendes til kriminalteknisk afdeling med henblik på undersøgelse af ægtheden.

Af den kriminaltekniske erklæring af 15. september 1997 fremgår det, at det iranske kørekort må anses for at være ægte....”

T forklarede supplerende bl.a., at han ikke var klar over, at det libanesiske kørekort var falsk, idet han i så fald ville have indleveret det iranske kørekort.

Landsretten udtalte:

“Også efter bevisførelsen for landsretten findes det navnlig på baggrund af den kriminaltekniske erklæring og vidnet kriminalassistent A's forklaring bevist, at det libanesiske kørekort er falsk.

Særlig under hensyn til at tiltalte på ansøgningstidspunktet den 13. juni 1997 var i besiddelse af et ægte iransk kørekort, som gav grundlag for ombytning til dansk kørekort, findes det under de i sagen i øvrigt foreliggende omstændigheder overvejende betænkeligt at anse det for godtgjort, at tiltalte ved indleveringen af det libanesiske kørekort til politiet måtte være klar over, at det var falsk.

Landsretten frifinder herefter tiltalte.”

Redaktøren henviser vedr. mere normale sager til Kirsten Frikovs udmærkede artikel i Anklagemyndighedens Årsberetning 1997.99 ff.

Landsforeningens Meddelelse 68/1999

Anke - Fristoverskridelse - Forkyndelse

Retsplejelovens § 949

Fire personer blev i større eller mindre omfang dømt i en narkosag, og tre af dem løsladt fra varetægtsfængsel. Et par af dem forsvandt så effektivt, at det ikke lykkedes anklagemyndigheden at få forkyndt ankemeddelelse om anke til domfældelse efter anklageskriftet eller til skærpelse. Et mellemtilfælde var A, der var til at finde, men først blev det efter fristens udløb.

Ø.L. 18. afd. nr. S-3801-98, 26/11 1998

A, der ikke stod registreret med fast adresse i forbindelse med indsættelse i varetægtsfængsel, havde gennemgået en personundersøgelse og havde i forbindelse hermed oplyst sin adresse til S-vej nr. x.

Da der kun blev søgt efter A på hans tidligere adresse inden ankefristens udløb, påstod forsvareren anken afvist.

Først ni dage efter ankefristens udløb rettede politiet henvendelse til Kriminalforsorgen og fik oplyst den adresse, der fremgik af personundersøgelsen, og så fik man mægtig travlt med at se, om man kunne få fat i A. Det lykkedes politiet ved femte be-

søg inden for syv dage og efter samtalen med Kriminalforsorgen at træffe A, så ankestævningen kunne forkyndes 15 dage efter ankefristens udløb.

Landsretten udtalte vedr. denne tiltalte:

“For så vidt angår tiltalte A findes anklagemyndighedens anke at burde afvises som værende for sent iværksat jf. retsplejelovens § 963, stk. 3, jf. § 949, stk. 2, idet fristoverskridelsen skyldes grunde, som må tilregnes anklagemyndigheden, da man ikke har udnyttet den oplysning om tiltaltes nye adresse på S-vej, som efter det oplyste fremgik af § 808-undersøgelsen.

T h i b e s t e m m e s:

Den iværksatte anke mod A afvises.”

Landsforeningens Meddelelse 69/1999

Vold mod myndigheds personer, der ikke er i tjeneste - Forsæt

Straffelovens § 119 og § 244

Brandmand i uniform, men ikke i tjeneste mere på det pågældende sted, kom i tumult med T, der både blev frifundet for overtrædelse af § 119 og § 244.

Retten i Gentofte SS 733/98, 25/1 1999

T på 32 år var tiltalt efter straffelovens § 119, stk. 1, jfr. § 21, ved om eftermiddagen på et fortov at have forsøgt at slå uniformeret brandmand B i ansigtet med en tom Martini-flaske, ved efterfølgende - i forbindelse med, at B for at afværge yderligere angreb fastholdt ham, og de væltede omkuld på fortovet - atter med samme flaske at have slået bagud efter B, som afparerede slaget med den ene arm, samt ved afslutningsvis at have forsøgt at bide B.

T nægtede sig skyldig, bl.a. med henvisning til, at det passerede ikke var under udførelse af brandmandens tjeneste, og også frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 244 under henvisning til, at der ikke forelå forsæt.

Byretten bemærkede:

“Det lægges til grund, at der mandag den 16. november 1998 opstod en tumultlignende episode mellem tiltalte og vidnet, i hvilken forbindelse tiltalte havde en Martini-flaske i sin højre hånd og havde højre arm sådan fremme, at det for vidnet fremstod

som et forsøg fra tiltaltes side på at slå vidnet. Vidnet, der er brandmand, var i uniform. Imidlertid lægger retten efter såvel vidnets som tiltaltes forklaring til grund, **at** brandmanden havde afsluttet sin tjeneste det pågældende sted, idet han havde afsat de patienter, han havde transporteret, og **at** kontakten mellem tiltalte og brandmanden ikke lå inden for brandmandens tjenstlige kompetence. Episoden er derfor ikke sket under udførelsen af brandmandens tjeneste, og straffelovens § 119 kan ikke finde anvendelse.

Efter bevisførelsen finder retten det ikke godtgjort, at tiltalte havde forsæt til at udøve vold. Derfor vil tiltalte tillige være at frifinde for overtrædelse af straffelovens § 244.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Tiltalte T frifindes.”

Landsforeningens Meddelelse 70/1999

Generhvervelse af førerretten

Færdselslovens § 132, stk. 2

Trods 4 frakendelser for bestandig fik T - der efter forsvarerens udsagn fremstod som en pæn resocialiseret mand - efter 8 år fra sidste frakendelse retten til at erhverve førerret tilbage.

Retten i Århus 2. afd. SS 9804612-2, 28/1 1999

T var i 1982, 1985, 1989 og 1990 frakendt førerretten for bestandig. Nu forklarede han, at han i en næsten 2-årig periode to gange ugentligt kom i Alkoholrådgivningen. Ved afslutningen havde han haft 1 måneds ophold på institution, efterfølgende var han på højskole og arbejdede herefter på en miniinstitution i 14 måneder og fik herefter et arbejde på en skole som teknisk medarbejder.

Resten er citat af kendelsen:

“Da det ligesom lå i luften, at han skulle have kørekort, fordi der var en del traktor-kørsel i forbindelse med arbejdet, valgte han til sidst at søge en anden stilling på X skolen. Han fik stillingen og arbejder også der som teknisk medarbejder, ligesom han er stedfortræder for servicelederen. Der er tale om en permanent stilling.

Anklageren ville ikke protestere mod, at førerretten gengives T.

Forsvareren erklærede sig enig heri.

Der afsagdes

k e n d e l s e:

Da betingelserne for gengivelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 132, stk. 2, er opfyldt

b e s t e m m e s:

T gengives retten til at føre motordrevet køretøj.”

- 00000 -

Forsvareren tilføjer, at T nu fremstod som en pæn resocialiseret mand, der var kommet ud af et tidligere alkoholhelvede.

Landsforeningens Meddelelse 71/1999

Røveri - Strafudmåling - Strafnedsættelse ved samarbejde

Straffelovens § 288

Tiltalt bl.a. for et bankrøveri med attrappistol. Strafudmålingen vedr. hovedmanden på 1 år og 3 måneder begrundet med, at røveriet blev gennemført nærmest amatøragtigt, afdæmpet og umaskeret, ligesom samme tiltalte fra første færd havde medvirket afgørende til sagens oplysning. Medvirkeren, der stort set havde samme forhold til pådømmelse, fik 1 år og 6 måneder.

V.L. 5. afd. a.s. S-0543-98, 5/5 1998

T på 30 år og S på 28 år var under en tilståelsessag tiltalt dels for nogle indbrudstyverier i et pizzeria, hvor T var den aktive, mens S ventede udenfor for at hjælpe med at transportere væk, ligeledes indbrudstyveri på en kro og simpelt tyveri på en planteskole. S var tillige tiltalt for at have opbevaret 93 løsskudspatroner. Endelig i forhold 8, røveri, straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, ved efter fælles forudgående planlægning, at T aftvang personalet i en bank 99.258 kr. ved trussel med pistol, hvor S kørte T til banken, kørte ham væk igen og fik overladt pengene til opbevaring/viderelevering.

S var få dage inden byrettens dom blevet idømt 3 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 245 og våbenloven.

T blev idømt fængsel i 1 år og 3 måneder, S 1 år og 6 måneder. Byretten bemærkede vedrørende strafudmålingen:

“Ved strafudmålingen har retten lagt vægt på, at det var T, som gennemførte røveriet med anvendelse af en vellignende pistolattrap og modtog knapt 100.000 kr. i udbytte, mens S spillede en central rolle i planlægningen og afventede i bil for at sikre borttransport. Selve røveriet gennemførtes nærmest amatøragtigt og meget afdæmpet, og T ønskede ikke at være maskeret. Hertil kommer for denne tiltalte vedkommende en sådan frygt for medtiltalte og en i sagen angiven trediemand, at dette i væsentlig grad var baggrunden for røveriet. Endelig har samme tiltalte fra første færd medvirket afgørende til sagens oplysning.”

Anklagemyndigheden ankede til skærpelse. T påstod stadfæstelse, S formildelse.

Landsretten udtalte:

“Af de grunde, der er anført af byretten, findes den straf, som tiltalte S er idømt, passende udmålt.

Navnlig under hensyn til, at tiltalte T har medvirket til sagens opklaring, findes tillige den straf, som denne tiltalte er idømt, passende udmålt.”

- oo0oo -

Forsvareren tilføjer:

“Anklager i byretten havde procederet på 3-4 år og i landsretten på min. 2 år. Dommerne i såvel by- som landsret var dog enige med mig i, at røveriet var dilettantisk, hvorfor (..T..) fik 1 år og 3 måneder.”

Landsforeningens Meddelelse 72/1999

Grov vold, men ikke drabsforsøg

Straffelovens § 245

T have prikket sin tidligere samlever i maven med kniv og viklet en telefonledning om hendes hals og strammet til, så der var efterfølgende tegn på livsfare, samt truet hende. Idømt 6 måneders fængsel. Sagen kørte gennem størstedelen af varetægtsfængslingen på en sigtelse fra politiet på drabsforsøg. Der var imidlertid alene fængslet efter § 245.

Københavns Byrets 22. afd. sag nr.26455/98, 17/12 1998

T på 30 år var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved i sin tidligere samlevers lejlighed med en filetkniv at have prikket denne i maven uden på tøjet, hvorefter han med kniven ridsede hende i nakken, hvorpå hun blev væltet ned på gulvet, fik viklet en telefonledning om halsen, hvorefter T strammede til, hvorved S bl.a. pådrog sig underhudsblødninger på hals og nakke, ømhed af strubehovedet samt flere punktformede blødninger i højre øje og bag højre øre.

I forhold 2 trusler efter straffelovens § 266 ved umiddelbart efter det i forhold 1 beskrevne at have beordret S til at ligge stille, hvorefter tiltalte hentede 5-6 køkkenknive, som han lagde ved siden af S, hvorpå han satte sig på hende og sagde: "Det hele er så nemt, jeg skal bare tage de 16 år i fængsel eller begå selvmord", hvorefter han flyttede knivene på den anden side af S, og hvorpå tiltalte stak en af knivene ned i gulvet med stor kraft 20-30 cm fra S, hvilket i forbindelse med det i forhold 1 beskrevne var egnet til at fremkalde alvorlig frygt for S's liv.

Der var i det store og hele erkendelse bortset fra, at han ikke kunne erkende at have ridset S i nakken med en kniv, og han blev frifundet herfor, men i øvrigt dømt efter anklageskriftet.

Straffen blev fastsat til fængsel i 6 måneder.

- oo0oo -

Baggrunden for volden var, at T havde indfundet sig i påvirket tilstand hos S til samvær med fællesbørnene, og en diskussion herom udviklede sig til skænderi og dermed volden. Det fremgik af forklaringen, at T under episoden havde truet med selvmord. Han havde oven på volden været ulykkelig over sin handling, havde lagt sig ind i sengen hos samleveren, men uden at krænke denne yderligere, og blev fundet sovende i lejligheden, efter at samleveren, da han var faldet i søvn, søgte tilflugt hos familie og alarmerede politiet.

Flygtningenævnets 7. beretning 1998

Nærværende beretning på 319 sider er den anden nævnsberetning, der med rette kunne kalde sig årsberetning, hvilket imødekommer kravet om aktualitet.

Kapitel 4 og 9 omhandler de seneste - alt for hyppige - ændringer af udlændingeloven.

Der har ikke som i tidligere år været en bestemt nationalitet, der har præget nævnets arbejde. De største nationalitetsgrupper har været asylsøgere fra det tidligere Jugoslavien, Afghanistan, Somalia, Iran, Sri Lanka, Armenien og Irak.

Praksis vedr. det tidligere Jugoslavien er særskilt gennemgået i kapitel 7, men i øvrigt finder man den sædvanlig udmærkede oversigt over de enkelte asylproducerende lande i kapitel 8 fra side 133 - 204.

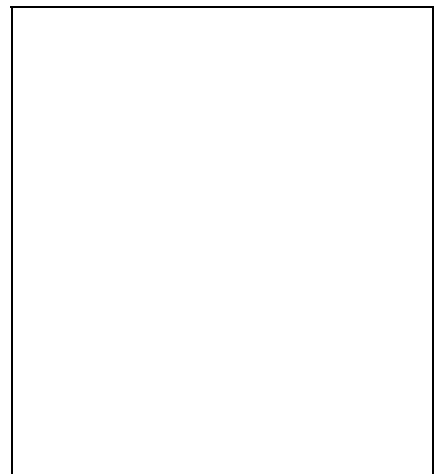
Herudover er der bl.a. kapitler om betydningen af kriminelle forhold og første asyl-landspørgsmålet.

Beretningen er uundværlig for advokater, der beskæftiger sig med asylsager.

Københavns Politi - Ny hjemmeside

Blåt er altid nobelt. Københavns Politi har fået designet ny hjemmeside af sin egen Informationsafdeling, og det ser meget nydeligt ud. Aktualiteten har også oppet sig. Således er man i dag i stand til at bringe efterlysninger med signalement og fotos samme dag, som farlige fanger stikker af.

Kærligheden til Kampmanns bygning skinner igennem. Der kan læses om forskellige bygningsdetaljer (men her savner anmelderen passende fotos til at illustrere teksten). Adressen bliver www.kbhp.dk.

Årsberetning for Højesteret 1998

*Når man ser det hele
"lite grann från ovan".*

Dette er Højesterets første årsberetning - i øvrigt i fornemt grafisk udstyr med billeder af bygningen og detaljer i denne, herunder et imponerende billede af kassetloftet fra 1. afdelings retssal som omslagsillustration. Der er interessante statistikker, omtale af principielle afgørelser m.v., men meget lidt personfokusering. Intet billede af dommerne stillet op som et glad fodboldhold, og ikke, som man ellers ser det i mange årsberetninger, omtale af personalets deltagelse i forskellige nævn, råd og tilsvarende eksterne ærefulde hverv, bortset fra, at det er nævnt, at en enkelt dommer sidder i Procesbevillingsnævnet, og en

anden er tiltrådt en stilling i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (side 37).

Hvad der kommer ud af anker i straffesager, kan man læse side 26.

2 frifindelser fra henholdsvis Østre Landsret og Vestre Landsrets kreds, 1 domfældelse, hvor Vestre Landsret havde frifundet, 33 stadfæstelser af idømt straf m.v., 7 skærper, 10 formildelser, af disse 10 var der 7 nævningesager fra Østre Landsret.

Gennemløbstiden for civile sager er ikke lystig læsning, side 23. Det er jo desværre ikke tilstrækkeligt at **have** ret, hvis man ikke inden for rimelig tid også kan **få** ret. Den overvejende del af dagene henføres dog under forberedelsestiden.

Vilkårene i den retspolitiske debat, ret og etik - kundskab og magt.

En 150-siders rapport, nydelig bogtrykt, redigeret af *Flemming Balvig* og *Jørn Vestergaard*. Indeholder indlæg af Lene Koch, Peter Kemp, Lars Nordskov Nielsen, Flemming Balvig, Vagn Greve og Annika Snare.

Fra side 119 er optaget en bibliografi over Jørn Vestergaards publikationer 1974 - 1999.

Bogen er udgivet af Det retsvidenskabelige Institut D og forhandles af Studenterbogladen, tlf. 35 32 23 80, for en pris af kr. 80,00.